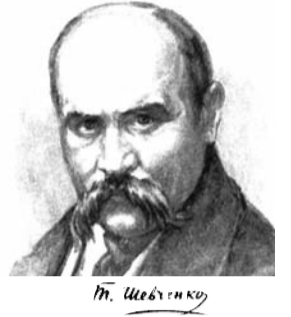

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXIII-ій РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 13-14/липень 2012 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Худ. Е. АНДРІОЛЛІ, «Лірник»

«Струни мої золотії, Нехай козак-нетяжище
Грайте ж мені стиха, Позабуде лихо...»

У номері:

- «Нью-Йорк Таймс» про Київ ▶ стор. 2
- Резолюція Ради СУР ▶ стор. 3
- Форум Україна-Румунія ▶ стор. 4
- «Змінимо світ на краще» ▶ стор. 5
- Монографія про Ульму ▶ стор. 6
- До 100-річчя А. Малишка ▶ стор. 7
- Симпозіум славістів у Клужі ▶ стор. 8
- Давній забутий обеліск ▶ стор. 9
- Я – українець, повірте! ▶ стор. 10
- Їх було десятеро... ▶ стор. 11
- Патріарх Даніель у Сігеті ▶ стор. 12
- Писанка – шедевр нації ▶ стор. 13
- Вони – наша гордість! ▶ стор. 14
- «Euro Fashion Kids 2012 » ▶ стор. 15
- «Тички» Ю. Семенка ▶ стор. 16

ЗУСТРІЧ ПОСЛА УКРАЇНИ В РУМУНІЇ Т. БАУЕРА З ПРЕДСТАВНИКАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ

11 липня 2012 р. у Посольстві України відбулася зустріч Надзвичайного і Повноважного Посла України в Румунії Теофіла Бауера з представниками української громади Союзу українців Румунії на чолі з Степаном Бучутою, головою СУР і депутатом Румунського парламенту.

У своєму слові Теофіл Бауер заявив, що українська сторона відкрита на співпрацю з Румунією і обіцяв, що збільшаться двосторонні зустрічі між країнами. Також має намір відвідувати місцевості, де проживає українська меншина на території Румунії.

Зі сторони СУР були висунуті пропозиції для поліпшення співпраці з Посольством України: потрібно запрошувати частіше відомих румунських діячів на різні культурні заходи, які будуть відбуватися у Культурному центрі України з метою пропагувати українську культуру і туризм; організувати

літні табори в Україні (крім Одеси та Криму, де розмовляється тільки російською мовою) для румунських дітей українського походження; інтенсифікувати двосторонні зв'язки між країнами, прихильність

Посол Т. Бауер: Україна відкрита на співпрацю з Румунією

наукових закладів до європейських проектів; розробляти різні наукові праці та

підручники з укладом науковців з України; В кінці Посол України в Румунії підкреслив, що будуть зроблені кроки для інтенсифікації економічних зв'язків між країнами, будуть організовані деякі культурні заходи разом із Культурним центром і СУР; вимог у Бухаресті, щоб свята літургія проходила на українській мові, так, як у Печерській Лаврі (Київ) літургія проходить і на румунській мові. А щодо підручників, так, як українська держава забезпечує румуномовними посібниками румунську меншину на Україні, у тій самій мірі потрібно, щоб румунська держава забезпечувала українськомовними підручниками українську нацменшину в Румунії.

Слід сказати, що зустріч була корисна обом сторонам: було висунуто і обговорено конкретні проблеми щодо потреб української національної меншини в Румунії.

Роман ПЕТРАШУК

Платіні: Не можу передати словами гордість за Україну і Польщу

В Україні і Польщі відбувся фантастичний чемпіонат Європи з унікальною атмосферою, а країни-господарки встановили новий рівень стандартів проведення турніру. На цьому під час підсумкової прес-конференції в Києві наголосив президент УЄФА Мішель Платіні. Він подякував українцям і полякам за ентузіазм та гостинність.

«Україна і Польща провели фантастичний турнір з унікальною атмосферою. Євро залишить важливу спадщину обом країнам – і в економічному, і в інфраструктурному розвитку, і в розвитку футболу. Я гордий за Україну і Польщу, які показали високий рівень організації та встановили нові стандарти якості», – підкреслив шеф УЄФА.

За його словами, чемпіонат Європи-2012 може похвалитися численними досягненнями. Зокрема, було встановлено рекорд відвідуваності матчів турніру, який тепер становить понад 1,3 мільйони глядачів. Причому іноді дві третини вболівальників на аренах представляли країни, чий збірні вже вилетіли з турніру. Все це, підкреслив Мішель Платіні, свідчить про неймовірний інтерес до чемпіонату, що дозволило Україні і Польщі презентувати себе світу.

«Країни отримали промоцію на цілий світ. Вони також отримали унікальний досвід в тому, що турнір обслуговували 6000 волонтерів і під час чемпіонату працювало 8000 журналістів. Слід також відзначити, що переважна більшість гостей турніру приїхала до України і Польщі вперше», – відзначив керманіч європейського футболу.

Він додав, що Євро-2012 став предметом величезної гордості для господарів змагань. «Турнір був відмінний, авіасполучення організовано чудово. Головне, що я побачив в очах українців і поляків, – це велику гордість. Ви не можете повірити, наскільки вони були горді показати, що футбол існує в Східній Європі», – підсумував Мішель Платіні.

Газета «Нью-Йорк Таймс» назвала Київ одним з найгарніших міст Європи

Одна із найвпливовіших американських газет «Нью-Йорк Таймс» присвятила велику публікацію Києву. Столицю України назвали одним з найгарніших міст Європи, яке може претендувати на призове місце – якщо не у футбольному чемпіонаті, то принаймні за багатьма іншими чинниками.

«Нью-Йорк Таймс» надрукувала справжній панегірик великому місту і його мешканцям. Газета зазначає, що «після сімдесяти років радянського панування столиця України перетворилася на одне з найгарніших і найактивніших європейських міст 21 сторіччя». Стаття взагалі рясніє епітетами з префіксом «най». Журналіст з похвалою згадує «нову генерацію ресторанних шеф-кухарів із їхнім інноваційним підходом до української кухні». Автор репортажу Фінн Олаф-Джонс ділиться своїми враженнями від Києва, передало Радіо Свобода.

«Місто виглядає так, ніби його розмальовували, як українське пасхальне яйце: яскравого кольору будинки, золоті (церковні) бані на пагорбах над Дніпром. Та й самі кияни – вони енергійний народ з великим почуттям гумору і безмежним прагненням розваг», – стверджує журналіст.

Розваг, очевидно, прагнуть не лише кияни, а й також європейський і російський «бомонд», модний натовп, для якого Київ став, за визначенням «Нью-Йорк Таймс», «магнітом на вікенди». Ці люди заповнюють бари, що ніколи не закриваються, і нічні клуби. Окремий розділ присвячено дніпровським пляжам, які порівнюють з пляжами на Міссісіпі, та красі Труханового острова.

СОЮЗ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ

UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMANIA
THE UKRAINIAN'S UNION OF ROMANIA

Calea Victoriei 216, Sector 1, Bucuresti
Tel./Fax: +40 21 222.07.55, Tel: +40 222.07.37
Email: uur.secretariat@gmail.com

Н-р 456/27.07.2012 р.

РЕЗОЛЮЦІЯ «ЄДНІСТЬ У ДЕМОКРАТІЇ», прийнята Радою Союзу українців Румунії 27 липня 2012 року

Рада Союзу українців Румунії (СУР), єдиний міжз'їздівський орган законної представницької організації етнічної меншини українців Румунії, зібрана 27 липня 2012 року у муніципії Сігету Мармацієй, скликання та розгортання роботи якої відбулися у статутних умовах, проаналізувала й обговорила, згідно з повідомленим порядком денним, «Інформування про дієства на підірвність єдності та довірчості СУР», представлене першим заступником голови БОДНАРЕМ ІВАНОМ і першим заступником голови Сучавської філії СУР МІГОК ЛУЧІЄЮ.

Члени Ради оцінили зусилля, докладені протягом часу членами Президії Союзу, головою і депутатом СТЕПАНОМ БУЧУТОЮ, першими заступниками голови і заступниками голови, керівництвом жіночої та молодіжної організації, іншими активістами нашої організації з тим, щоб СУР розгорнув наполегливу, плідотворну і гідну діяльність на утвердження культурної ідентичності нашої етнічності, на збереження і розквіт української специфічної духовної спадщини, на пізнання та збереження прадідівських традицій та культурної спадщини, якою гордимось, захист законно і конституційно визнаних прав всіх громадян нашої батьківщини Румунії.

Як неодноразово виявлялось на уже шістьох з'їздах, проведених від заснування нашої організації і дотепер, єдність є першорядною умовою належної діяльності. СУР керований обраними демократичним способом організамаи. З'їзд, проведений 30 вересня - 1 жовтня 2011 року в Тімішоарі, був новим доказом в цьому напрямку. Рішення приймаються демократично, нічого не оправдовувало б розкольницькі тенденції чи ставлення. В етнічному пейзажі Румунії українська меншина становить надто малу чисельність, щоби її члени бажали її розпорошення сепаратистськими заходами. Тому й Статут Союзу, прийнятий вільно виявленою волею делегатів всіх наших співвітчизників у верховному постановочному форумі, яким становиться З'їзд, встановлює, як фундаментальним зобов'язанням, захист єдності організації і

забороняє приналежність до подібних організацій.

Однак, в оточуючому соціальному і політичному дедалі неспокійнішому кліматі з'явилися і недоброчливі дієства, дедалі виднішою ціллю яких є розпад або підкорення Союзу українців Румунії. Їх зачинателем є індивід з карною особою справою, ззовні організації, засуджений включно за спробувані проти спадщини Союзу правопорушення. Користуючись фальшивими якостями, фальшивими документами, знаками, які імітують знаки Союзу, цей індивід спромігся висунути посередництвом преси враження про існування подібної організації – так званого Демократичного союзу українців Румунії (ДСУР), – після чого «вирішив», за столом з чаркою, його злиття із нашим Союзом. Абсурд очевидний, оскільки СУР ніколи навіть не консультувався з так званим ДСУР, ніколи навіть не ставилося питання, щоб він погоджувався з такою організацією, прикладення рядом з якою нас не виановує. Однак, диверсія була розширена, інсценізувавшись 20 липня цього року в Сучаві так званий референдум і так званий надзвичайний з'їзд, який «вирішив» зміну проведу Союзу. Захід смішний, так званий надзвичайний референдум, як і так званий надзвичайний з'їзд, далеко не зібравши мінімуму законних і статутних умов, які можна б узяти до уваги. Все-таки, вдавшись до рекламних технік і скориставшись необмеженим доступом до засобів інформації, інсценізація створює плутанину, збиває з пантелику українську спільність і загальну громадськість й змогла б тимчасово ввести в оману деякі інституції, включно з-між юридичної влади.

Для усунення таких наслідків РАДА СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ ухвалює:

1. Публічно викриває інсценізацію, ініційовані іменованим Морганом Думітру, їх незаконний та нестатутний характер, вимагаючи від компетентних інституцій розглянути і покарати, згідно із законом, обман великих розмірів, організований у Сучаві 20 липня 2012 року під фальшивими назвами референдуму й надзвичайного з'їзду.

2. Офіційно повідомляє всю громадськість, всі інституції держави, громадське співтовариство, політичні партії, організації національних меншин, що останній статутно скликаний і розгорнутий З'їзд був VI-ий з'їзд СУР, який відбувся в Тімішоарі 30 вересня - 1 жовтня 2011 року, а його законні представники є обрані статутним способом особи на тому З'їзді. Будь-котре інше скликане зібрання ззовні статутних вимог не представляє жодним чином співтовариство українців Румунії, а користування функціями та титулами, що виходять з такого роду імпровізацій та інсценізацій, є актами обдурювання, що засуджені карним законом.

3. Викриває справжні цілі інсценізації з 20 липня ц.р. в Сучаві, а саме доступ одного обманщика, або кількох обманщиків, до спадщини СУР та виправдання уже винесених вироків за дієства, які завдали шкоду СУР.

4. Висловлює подив за толерантність, виявлену деякими юридичними органами до правопорушної діяльності, спрямованої, через СУР, проти правового порядку, чи то через зволікання, чи то через поблажливість, чи то через нерозуміння природи атак на адресу Союзу українців Румунії.

5. Уповноважує членів Президії розглянути можливе ширше політичне співзвуччя здійснених Морганом Думітру дієств, щоб встановити, ким він маніпульований, і діяти відповідно.

6. Вимагає від депутата Степана Бучути, голови Союзу, а також від перших заступників голови, діяти відкрито і публічно, з більшою енергією проти фактів та ставлення, які шкодять нашій організації, а в міру констатування, що вони відповідають деяким планам чи прихованим політичним ініціативам, які оцерблюють конституційні права співтовариства українців Румунії, виявляти їх невідкладно компетентним форумам країни і закордоння.

РАДА СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ,
Сігету Мармацієй,
27 липня 2012 р.

Посольство України в Румунії – Новини – 24-25 травня 2012 року

Бухарест: перший українсько-румунський економічний форум «Енергія – сфера регіонального інтересу»

24 травня 2012 р. в Бухаресті в приміщенні Національної торгово-промислової палати Румунії відбувся Перший Українсько-

Румунський Економічний форум «Енергія – сфера регіонального інтересу», організаторами якого виступили Румунсько-Українська ТПП та Посольство України в Румунії.

В роботі Економічного форуму взяли участь представники енергогенеруючих та дистрибуційних компаній, виробники обладнання для енергетичної галузі, компанії з виробництва енергозберігаючих матеріалів з України та Румунії, серед яких ВАТ «ДТЕК Пауер Трейд», КБ «Південне», ПАТ «Завод «Південкабель», ТОВ «Ром-Укр Трейд Сервіс», «Transelectrica» SA, «Transgaz» SA, «ISPE» SA, «Romelectro» SA, «BESTA Group», «Energomontaj» SA та інші. В складі української делегації у заході також взяли участь представники Українського союзу промисловців і підприємців, Чернівецької ТПП, Інститут термоелектрики НАН України.

Президія форуму**В залі форуму**

У рамках заходу відбулася презентація українських і румунських компаній та двосторонні зустрічі представників ділових кіл України та Румунії.

Громадянський форум Україна-Румунія в Бухаресті

24-25 травня 2012 р. в Бухаресті відбувся Громадянський форум Україна-Румунія, організований Румунським центром європейської політики та Інститутом світової політики (Україна), за підтримки МЗС Румунії і Програми розвитку ООН в Румунії.

Форум став платформою для публічного обговорення українсько-румунських двосторонніх відносин, регіональних та безпекових питань. Учасники заходу обмінялися думками щодо активнішого залучення громадянського суспільства до двостороннього діалогу між двома країнами та відповідних спільних проектів.

Особлива увага була надана європейській інтеграції України. На відкритті форуму державний секретар МЗС Румунії Б.Ауреску зазначив, що Румунія підтримує підписання, навіть цього року, якщо це можливо, Угоди про асоціацію Україна-ЄС, у той час, як колишній міністр закордонних справ Румунії Т. Баконскі наголосив, що «мова про десятки мільйонів людей, які заслуговують бути в ЄС, одночасно з продовженням реформ, просуванням шляхом демократії та вільного ринку».

Участь у заході взяли численні представники неурядових організацій України і Румунії, зовнішньополітичних відомств двох країн, парламентських, наукових та економічних кіл, політологи і експерти.

Іван ДРАЧ

ОДА ЧЕСНОМУ БОЯГУЗОВІ

Ти вбив свій горизонт і небо отруїв,
Дав дулю сонцеві і плюнув в очі хмарі.
Живеш повзком і помисли свої
Ростиш в клоаці з підлістю у парі.

Багатогранний ти, аж круглий, ніби вуж,
Білоголовий метр із чорним піднебінням.
Співаєш пісню все одну і ту ж,
Що рахітичне наше покоління.

Так! Ми не густо кричимо “ура”,
“Ура” в нас пахне хлібом і станками.
А здохнути тобі давно прийшла пора,
А нам – покласти на язик твій камінь.

Люблю я Вас і віддаю чолом —
Стружу для Вас міцні дубові мари.
Пишіть!

Колись мій Тузик за столом
Перечитає Ваші “мемуари”.

(“Прапор”, 1, 1963, Київ)

ХІ-ий Міжнародний дитячий фестиваль «Змінимо світ на краще!»

20 липня – 4 серпня група українських учнів із Марамороського повіту, під керівництвом викладача Марії Доброцької, представили Румунію на Міжнародному дитячому фестивалі «Змінимо світ на краще!», всім відомого у Міжнародному дитячому центрі АРТЕК – Україна.

Мета цього фестивалю передбачає сприяння формуванню принципів толе-

ворожнечі, підтримки в світі миру та стабільності;

– сприяє донесенню дитячих ініціатив до керівників держав та міжнародних організацій;

– допомагає налагодженню, розвитку та зміцненню дружніх, добросусідських відносин між країнами, культурного та гуманітарного співробітництва в дитячому середовищі, міжнародній інтеграції, формує у дітей культуру міжнаціонального спілкування, стимулює до більш глибокого вивчення національних традицій, звичаїв, культури своїх країн, сприяє збереженню загальнолюдських цінностей;

– сприяє розвитку мислення, особистих інтелектуальних, комунікативних, творчих здібностей; виявленню спільності інтересів у дітей різних народів;

– забезпечує позитивне спілкування між дітьми шляхом участі в диспутах, тренінгах, форумах, змаганнях, виставках, святах, знайомства з національними традиціями та звичаями, обміну творчими досягненнями в певних галузях мистецтва тощо;

– створює можливості для розкриття талантів дітей планети;

– демонструє приклад результативної творчої співпраці дітей різних народів.

Протягом часу, між 2001 – 2011 рр., українська національна меншина з Румунії представила нашу державу 7 разів на фестивалі «Змінимо світ на краще!»: III фестиваль (2003 р.), IV фестиваль (2004 р.), VI фестиваль (2007 р.), VII фестиваль (2008 р.), VIII фестиваль (2009 р.), IX фестиваль (2010 р.), X фестиваль (2011 р.)

Роман ПЕТРАШУК

Румунська делегація з Банату – 2009 р.

рантності, рівності прав та плюралізму думок у дітей різних національностей та віросповідань через набуття досвіду життєдіяльності в умовах культурного середовища.

Міжнародний дитячий фестиваль «Змінимо світ на краще!»:

– привертає увагу світової спільноти до становища дітей;

– надає можливість для розвитку міжнародного дитячого громадського руху;

– створює умови для висловлювання дітьми своїх думок стосовно нагальних проблем життя суспільства, поширення ідеї побудови світу без насильства та

ПОКИНУЛА ЦЕЙ СВІТ МАРІЯ ЛІБЕР...

У п'ятницю, 15 червня ц.р., мешканці села Копашиль Карашсеверінського повіту проводжали в останню дорогу почесну вчительку-пенсіонерку Марію Лібер.

Разом із засмученою родиною на похороні з православними священиками було багато людей: бувши учні, колеги-викладачі, знайомі, друзі з багатьох повітів, всі ті, котрі її знали і шанували.

Марія Лібер народилася 18 квітня 1937 р. Закінчила Сігетську педагогічну школу, працювала у школі від 1955-1989 рр., певний час примарем, отримала всі учительські ступені. Обрала професію, яку любила і віддала всі зусилля і знання багатьом поколінням учнів, відкрила їм дорогу в світ.

В останні роки Маріка хворіла, але боролася із хворобою, однак важка хвороба підрила її сили і, нарешті, померла.

Люди знають, що роки минають, минають, міняється все, разом із цим і наше повсякденне життя.

Покійна Маріка, бувша вчителька, бувший примар села Копашиль і мати трьох дітей, покинула цей світ, залишивши сім'ю, мужа і дітей, родину, друзів, які довгий час, а сім'я ціле життя, буде згадувати її.

Сильного характеру, з сильним українським духом, вона все життя боролася і старалася, як вчителька школи і як примар комуни, добрий господар, мала гарні результати. Наскільки могла, захищала своїх людей, вболівала за викладання рідної мови в школі, і так робила, щоб СУР мав позитивний вплив на українське населення. Допомогала у розвитку культурної

діяльності. Завдяки Маріки під час її керівництва, для художньо-артистичного колективу села Копашиль, для хору і танців виробила гарні українські костюми. Колектив здобув гарні успіхи. Переживала, що у наших українців пропадає національна свідомість. Для своїх дітей була «золота мама», і не тільки, добра господарка, любила, коли до її хати заходили і перебували в ній друзі, знайомі, – всіх поважала, пригощала і поділяла з ними свої думки. Було приємно зустрітись і поговорити у її хаті. В ній гості відчувались добре. Відомо всім нам, що життя кожної людини має лічені дні. В такий тяжкий момент для сім'я певна, що всі щирі друзі є поруч з ними, передають сердечні співчуття, а п. Івану Ліберу не дадуть впасти у важкі задуми, підбадьорять його сили, побажають йому здоров'я, кріпости, з котрими зможе ще багато чого зробити для нашого українства.

Пам'ять про Маріку буде жити серед всіх тих, хто її знав, поважав і любив. Хай буде їй земля пухом!

Анна БЕРЕГІЙ

Ще одна монографія про буковинських гуцулів

Після монографії комуни Извоареле Сучевей Йона Афлорей (яка появилася кілька років тому і була представлена мною у «Вільному слові»), цього року в Сучаві вийшла нова ґрунтовна праця румунською мовою про південно-буковинських гуцулів плідотворного дописувача до всіх сурівських часописів (і не тільки), автора збірників гуцульських пісень і достойного представника цієї української етнічної групи вчителя Юрія Чиги «Ulma – o comună de origine etnică huțulă. Studiu monografic. Ediția I», належно представлена у її передмові професора д-ра Мугура Андроніка, голови сучавського товариства «Societatea Culturală «Ștefan cel Mare» – Bucovina», під егідою якого появилася дана монографія, фінансована примарією Ульми, що є особливо показовим стосовно піклування місцевої влади про історію, культуру, розвиток і популяризацію керованої нею адміністративно-територіальної одиниці. Це синівське піклування, як, до речі, і докази доцільності сприяння появи монографії ясно впливають і з вступного «Аргумента» вчителя і примаря Ульми Мірчі Ігнатюка, який уважає, що глобальне охоплення монографією головних даних історії, географії, економіки, освіти, культури, духовного життя, занять, звичаїв і традицій усіх п'яти складових сіл комуни (Ульма, Лупчина, Костилева, Нісіпіт, Мегура) – це знак пошани сучасників, відданий попередникам, і направлений до сучасних генерацій заклик, щоб потомки цих чарівних місцевостей «благоденствували щасливіше завтра». Деталізація всіх цих аспектів фактами, даними, різноманітними інформаціями та авторськими відтінюваннями оправдує Мугура Андроніка оцінити монографію як «значний вклад в історію Буковини», здійснений, само собою, місцевими фактами, органічно інтегрованими у загальну історію провінції.

Монографія Юрія Чиги – це, по суті, «топографічне поширення» всесторонніх обстежень, здійснених раніше Йоном Флорею в Изворах Сучави, бо у ній іде мова про ту ж етнічну групу (гуцульську), і з самого початку можна погодитися, що в обох монографіях є дуже багато спільних аспектів, а комуна Извоареле Сучевей і, відповідно, Ульма – лімітрофні. І все-таки, хоча складені на основі більш-менш тієї ж методології і структури, кожна з них відзначається власною самобутністю, сконкретизованою властивими кожній комуні історичними даними та реаліями, способом подачі матеріалів і ін. Різновидна самобутність монографії у певній мірі завдячується і тому фактові, що Юрій Чига як досконалий знавець рідної місцевості, дечого, можливо, «не добачив», або вважав його, може, не показовим, а Йон Афлорей як уважний «автохтонізований» інопровінційний звернув увагу майже на все характерне гуцулам, що йому донедавна було невідомим, включно і на валентності гуцульського сучасного мовлення.

Чимало аспектів монографії Йона Афлорей віднаходяться у першому розділі монографії Юрія Чиги (клімат, рельєф, ґрунт) і в третьому («Економічна діяльність»), відмінними їхньою конкретністю є гідрографія (Розділ I) та шляхи сполучення і транспорт (Розділ III).

З точки зору історичної (Розділ II) Ульма теж пов'язана з Изворами Сучевей, бо до 1944 р. обі місцевості належали до

Селятина, згаданого у документі Штефана Великого 1490 р. як власність монастиря Путна. Внаслідок обставин другої світової війни Ульма, залишившись по цій стороні нового кордону з СРСР, починає свою історію як самостійна адміністративно-територіальна одиниця після 1944 року, і цю історію усіх її складових сіл Юрій Чига детально представляє як живу хроніку, наводячи список усіх дотеперішніх примарів, демографічні показники (найбільше число населення в 1966 р., зараз – народжуваність спадає), говорить про заняття жителів (71,4% 2002 р. – традиційне: лісівництво, землеробство і ін.) та про таке нове явище, властиве сьогодні усій країні, як пошуки першого робочого місця і ін.

Із Селятином пов'язані також освіта і культура Ульми (Розділ IV), адже ж у Селятині, до якого до 1944 р. належала Ульма, школа існувала ще з 1865 р., в той час, як в Ульмі перша школа була заснована аж 1929 р., а в решті її складових сіл ще пізніше: у Нісіпіті і Нижній Костилеві 1949 р., у Вишній Костилеві 1964 р. (скасована 2010 р.), у Мегурі 1946 (закрита 2003 р.), у Кичері – 1996 р. Детально представлена також діяльність городчиків.

Необізнаного з історією шкільництва Ульми читача вражає своєю незвичайністю, а місцевих як жива хроніка наведення у монографії таких реальних документів, як поіменний список усіх шкільних директорів і так званий «класний каталог» усіх шкільних одиниць, у якому наведено теж

поіменно, починаючи від 1956/1957 шкільного року до 2009/2010, учнів усіх класів, поряд з їхніми вчителями та професорами, серед яких з приємністю я попав на ім'я колишньої класної колеги серетської педшколи Єлисавети Глодик, радісно оглянув гарну її фотографію, і мимовільно пригадалось мені, як «мудро» навчав молодечої поведінки нас, встидливих ще хлопців, на першому курсі, професор історії Іван Кирстюк, якому ми якось не справлялись регулярно доставляти палочок для показу на карті, які він називав «патиками», прозвавши, зрештою, і нас так само: «Мой, хлопці, мой, я теж тут учився, але то була хлоп'яча школа. І коли я уперше побачився біля дівчини, відчував, що вся Буковина моя!.. А біля кожного з вас за партами поставили по дівчині... Ех, усі ви патики...».

Взірцево сповнений пошани до попередників (учителів і професорів) нарис «Dascăli de ieri», серед яких своєю відданістю школі, культурній та суспільній діяльності відзначається зразкове подружжя вчителів Мирослави та Данила Шандро, пані Мирослава будучи і авторкою двох збірників місцевого фольклору та чудового кольорового альбома гуцульських вишивок, який досі зазнав кілька видань.

Цікавий підрозділ про духовне життя «Viața spirituală» (Розділ IV), про церкву із Селятина та її драматичну історію (діюча з 1629 р., занедбана під час комунізму, відновлена 1993 р.), про три сьгоднішні церкви комуни Ульма, про п'ять капел і більше капличок, як це є і в сусідніх Изворах Сучави. Дуже цікаво було б, гадаю, поцікавитися, наскільки глибоко асимільовано гуцулами біблійне вчення і його «схрещення» з багатими магічно-релігійними представленнями, згідно з якими гуцули споконвіку співвідносилися з навколишньою дійсністю, сповненою уявно анімістичних вірувань.

Своєрідним «продовженням» цього розділу є слідуєчий, в якому надто багату, цікаву і чудову гуцульську рокову і сімейну звичаєвість, на жаль, представлено гей зрезюмовано, в її описі з уживанням властивих румунській звичаєвості термінів надто мало специфічно гуцульського. Це лише у незначній мірі компенсується українськими поезіями-описами автора, з яких українець дізнається про цікаві аспекти святкування Різдва («Темна нічка землю вкрила»), Нового року («Маланка»), Великодня і ін., («Храм в Лупчині»), але ж монографія написана по-румунськи, для румуномовних читачів, з-поміж яких не знати, скільки розуміють цю мову! По-друге, з інформації, що на Василя гуцули ходять з «Plugușor»-ом та із «Sorcov»-ою, не відомо, чи це румунські народні твори, а чи автор так називає відповідні українські, гуцульські.

(Закінчення на 11 стор.)

Іван РЕБОШАПКА

До 100-річчя від дня народження Андрія Малишка

«Я візьму той рушник, простелю, наче долю...»

(сценарій)

*Креше він із брили блискавиці
І веде їх в небо грозове.
І співає глибоко в криниці
Джерело одвічне і живе.*

Ведучий: Андрій Малишко... Поет-лірик від Бога. Якщо вірити в те, що Бог виліпив першу людину із глини, то А. Малишка, як сина селянського й поета, напевно, вихоплено з вогню та рідного ґрунту України — від ступнів до чуприни, й сповито мелодією народної пісні, мов крайкою веселковою.

Малишко... Коли думаєш про поета, в душі оживають чарівні струни його поезій, його ніжного і бентежного серця.

Змалку полюбивши українські народні пісні та історичні думи, які чув ще від рідної матері, він протягом усього свого життя звертався до тих джерел, що цілющою водою тамували його поетичну спрагу, а інколи і біль серця...

Учень 1: В Обухові на Київщині 14 листопада 1912 р. народився Андрій Самійлович Малишко в родині шевця, творчість якого є вагомою сторінкою в історії української літератури.

*Я з тих країв, де за Дніпром кургани
І ворохобна тисяч літ хода,*

у зливі —

Все лягає на серце моє.

Учень 2: У школі хлопчик був рухливий, спритний, дотепний, хоча іноді пустотливий. Та далека школа під кострубатою стріхою у снігових заметах залишилась назавжди у його пам'яті:

*Школярських днів нам не забудь ніколи,
Не розказати їх, не проспівати...*

Учень 3: На все життя зберіг А.Малишко у своєму серці глибоку повагу і любов до вчителів. «Я шаную і люблю, - писав він, - найбільше три професії — хлібороба, вчителя і лікаря. Без хлібороба не може людина існувати, без вчителя буде вона темною і увесь світ темний, без лікаря — цього бога здоров'я — коротким і невтішним стало б її життя».

Зворушливою піснею «Вчителько моя» поет низько вклонився всьому вчительству за його плідну роботу.

(Звучить пісня «Вчителько моя» сл. А.Малишка, муз. П.Майбороди)

Малишко, закінчивши семирічку, поїхав навчатись до Києва. Спочатку було медичне училище. Однак юнака вабила більше література, і він переходить до Інституту народної освіти на літературний факультет. Тут розкрилось його поетичне обдарування.

Найкращі роки юнацькі: молодість, мрії, кохання...

Учень 5: Від старшого брата Андрій навчився грати на гармонії і співати на весіллях. Маючи тонку і вразливу душу, зірке, спостережливе око, природний талант, майбутній поет свідомо і підсвідомо всотував у себе звичаї народу, перлини його поетичної творчості, його духовне багатство, лад рідної мови, її багату ритмомелодію, щоб потім на цьому родючому ґрунті виростити свою оригінальну, самобутню чарівливу пісню.

Та було ще одне потужне джерело, що живодайним струмком вливалось в душу хлопця і піднімало його до висот поетичної творчості — материна пісня і материнська любов.

Учень 7: Мати, матуся... З цим словом асоціюється все добре, щире, людське. Це той дужий птах, який розкрив нам крила, дав дорогу в життя. Це людина, поряд з якою ми будемо завжди в боргу, будемо завше цілувати її руки, які пестили нас у дитинстві, чиї кроки і душа завжди ідуть з нами по життю, підтримують нас у годину радості й печалі.

«Мати моя, стара голубко в сяйві сивини», - такими лагідними словами промовляє поет до найдорожчої людини.

(Далі буде)

**ЛЬВІВСЬКА ОБЛАСНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
ВІДДІЛ НАУКОВО-КОНСУЛЬТАТИВНОЇ ТА МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ**

На сцені на фоні вишитого рушника — портрет А. Малишка; внизу — велика ваза з соняшниками, калиною і колосками; через сцену до вази сходяться 2 стежки з кленових листків; книжкова виставка.

(Звучить мелодія пісні «Рідна мати моя»)

Ведуча: Україна... Безмежне поле золотої пшениці, й прозора глибінь ріки, вишневий садок і пахучі чорнобривці біля хати, розкішний вінок з кетягів калини і хрещатого барвінку, журавлиний клин у небі й задушевна пісня у вечоровій тиші...

Про найкращу на весь світ українську пісню правдиво сказав М. Стельмах:

Ведучий: «Віки мужності й звитяги, віки з шаблею в боях і з плугом на кров'ю политому полі... віки надії в очах і сльози на віях, віки журби в серці й нескореної думи на чолі, і тугою пересновані дні жіночого чекання, дівочої вірності — така наша народна пісня».

Вона, як і наша доля, виростала на чорному хлібі історії. На страшних перехрестях гинули її геніальні творці. Ромашка і житечко проростали з їх сердець, а їхні пісні розходились по всій Україні, вросли у вічність, ставали для нащадків хвилюючою історією».

Ведуча: Пісня — як жінка, найкраща та, котру любиш. За свою вікову історію українська народна пісня ввібрала в себе живодайні краплини поетичної творчості Т.Г.Шевченка та І.Я. Франка, В.Сосюри та А.Малишка, Д.Павличка та Б.Олійника і багатьох-багатьох інших відомих-невдомих широкому загалу імен народних співців.

*Є поети на Україні славній,
З них немало мають щедрий дар.
Є на Україні друг мій давній,
Золотої пісні володар.
Голос вітру, думу тополину
Він дарує пісні, щоб цвіла.
Він обняв у віршах Україну,
А вона, всі знають, немала!*

*Де бунчуки татарські без пошани
Земля покрила чорна і руда.*

У дружній сім'ї Малишків зростало семеро дітей: три дочки і чотири сини, наймолодший з яких став всенародним улюбленцем, поетом-піснярем.

Учень 4: Дитинство Андрія, як й інших дітей із селянських родин, проходило в нестатках, у суворих умовах трудової сім'ї, де шматок хліба добувався наполегливою працею і цінився, як найвищий дар, де мала дитина вже знала, що розтоптана крихта - великий гріх. Незважаючи на це, хлопчик мав ніжну і вразливу душу, щире серце.

І гроза під вітрами, і дуб чорнокорий на ниві,

Все забуте з дитинства — цвітком виграє;

Хвиль метелики сині і крапля найперша

Міжнародний симпозіум славістів в Клузькому університеті ім. Бабеша-Бойоя

11 -12 травня ц. р. Клузький університет ім. Бабеша-Бойоя об'єднав представників науковців-славістів з Румунії, України, Угорщини, Польщі, Росії та Казахстану в рамках V-го Міжнародного симпозіуму "Актуальна славістика між традицією та інновацією".

Захід розгорнувся в двох напрямках: науковому та культурному. Наукова частина симпозіуму була поділена на три відділи: "Лінгвістика", "Література" та "Міжнародний діалог. Теорія і практика перекладу". Культурна частина заходу була організована цього року Центром російської мови, який діє при Університеті ім. Бабеша-Бойоя. Так, по закінченню першого робочого дня симпозіуму гості відвідали виставку талановитої художниці Віри Дан, відомої клузькому мистецькому середовищу завдяки своєму новаторству в живописній техніці: вона отримала патент "Картини на кукурудзяному лущинні", який зробив її відомою ще до завершення образотворчих студій. А ще учасники Міжнародного симпозіуму відвідали презентацію збірки листування Антиоха Кантеміра і насолодилися концертом відомого хору "Голоси Трансільванії".

Як і дотепер, на цьогорічному заході були присутні представники Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Тетяна Гуцуляк, Світлана Кирилюк, Ніколетта Головач) та Київського національного університету (Ірина Голубовська, Вікторія Коломийцева, Сергій Лучканин).

Присутні на заході стали свідками інтересу як з боку румунських, так із боку українських науковців, до видатної постаті румунського поета Міхая Емінеску. Якщо Вікторія Коломийцева з кафедри сучасної української мови Інституту філології Київського національного університету ім. Т. Шевченка підготувала доповідь на тему "Інтерпретація знання про вищі духовні істини (за творами Тараса Шевченка й Міхая Емінеску)", то Думітру Копілу з Бухарестського екологічного університету представив аудиторії дослідження на тему "Емінеску – 130 років активної присутності в слов'янських літературах".

"Т. Шевченко і М. Емінеску – це митці-романтики, які, хоч і не збігаються у часі, мають зони творчих площин, що перетинаються. Як відомо, поезії Шевченка викликали неудаваний інтерес молодого румунського поета, якому судилося, як і Шевченкові, стати великим", – так сказала на початку свого виступу Вікторія Коломийцева, яка розглянула у своїй праці певні філософські категорії, осмислені як Шевченком, так і Емінеску. Вона представила у своїй доповіді основні філософські категорії та концепти, осмислені обидвома митцями: "Одним із провідних концептів в розбудові мовно-духовної картини Шевченка і Емінеску є

душа, серце, бо їх особливу природу, що представляється матеріально-часовій обмеженості, вони спромоглися відчутти. І це є знак справді трансцендентності, про які часто міркують герої Емінеску. Співзвучні Т.Шевченко й М. Емінеску й високими громадянськими інвективами, а відтак – змушені були зазнати тягара долі. Доля є ще однією важливою філософською категорією, яку глибоко осмислюють митці".

А Думітру Копілу з Бухарестського

народів світу" (38 перекладів 15 мовами), яка належить нашому колезі, доценту кафедри загального мовознавства і класичної філології Сергію Лучканину".

У симпозіумі взяв участь і один із засновників Культурного товариства "Румунія-Україна" та колишній д-р викладач української літератури в Клузькому УББ, якому 2 травня виповнилося 80 років - Іван Семенюк. З цієї нагоди його колеги з Чернівецького та Київського університетів, з якими ювіляр плідно співпрацював і спілкувався впродовж багатьох років, поздоровили ювіляра, нагородили його почесною грамотою за вагомий внесок у розвиток української мови й культури в Румунії і присвятили йому 2 вірші.

Спілкуючись із учасниками симпозіуму, я дізналася дуже багато цікавих речей. Сагінтай Бердагулова з Євразійського національного університету ім. Гумільова, яка вже не перший рік бере участь у цьому симпозіумі славістів Клузького УББ, розповіла мені про її співпрацю та тісні відносини з українцями, які проживають у Казахстані: "В Казахстані дуже багато українців. Між нами існують добрі відносини, тому що вже дуже давно ми перебуваємо поруч на цій євразійській території, ми з'єднані спільною історією. На території Казахстану проживає дуже велика діаспора. Як я говорила і сьогодні у своєму виступі, перші керівники нашої країни є українцями за походженням. Це й Григорій Марченко, і Олександр Башко та інші. У нас, в Євразійському університеті, минулого року відкрився Український національний культурний центр. Особисто я приймаю активну участь в роботі цього центру. Цей центр відкритий під егідою Посольства України в Казахстані і ми проводимо багато заходів. Велику роботу проводить радник українського посла Петро Васильович Токар, з яким ми співпрацюємо. Зовсім недавно проводився вечір, присвячений творчості Тараса Шевченка. Для нас і українці, і Україна - це частина нашого життя, частина нашої великої сім'ї. Можу ще додати такий, може, незначний факт: нещодавно у нас проходила студентська наукова конференція, і одна із моїх студенток написала статтю про етнічно-культурну спорідненість казахів та українців. Вона знайшла матеріали про середньовічну історію українців, про те, як на етногенез українців впливали половці і що це дає нам підставу припускати, що існує якесь далека етнічна спорідненість і в зовнішності, і в певних традиціях, костюмах".

Всі зацікавлені працями учасників-славістів зможуть ознайомитися з ними детальніше із збірки, яку видасть незабаром кафедра слов'янських мов Клузького університету ім. Бабеша-Бойоя.

Людмила ДОРОШ

екологічного університету проаналізував у своїй праці процес універсалізації творчості Емінеску: "Історичною та географічною батьківщиною Міхая Емінеску був і залишається бути слов'янський світ. Перші події, пов'язані із сприйняттям Емінеску в слов'янському літературному світі, відбулися в російській літературі. Інтерес і сприйняття Емінеску відбулося і в Україні – тут було здійснено 326 перекладів та 66 найголовніших творів Емінеску, де відзначається вагомий внесок в галузі критики та видавництва, який був опублікований в декількох виданнях. Ця робота називається "До зірки" мовами

ДАВНІЙ ЗАБУТИЙ ОБЕЛІСК

Востанній час появилось чимало монографій різних місцевостей Румунії, включно і з південної Буковини. Деякі з них відносяться й до таких місцевостей де проживає й українське населення. До них можна відвести: Ion Popescu-Sireteanu, «Siretul – Vatra de istorie si cultura romanesaca», Editura Omnia Iasi, 1994, Vasile Diacon, «Vechi aşezări pe Suha Bucovineana», Iași, 1989, Vasile Diacon, «Cronicile Suhei Bucovinene», vol. I si II, Editura Tipo Moldova 2005, Ion Aflorei, «Izvorele Sucevei, o comuna din munții Bucovinei, Studiu monografic», Editura Print, Suceava, 2009, Ion Netea, «Locuri și oameni la Frasin», Editura Terra Design, 2010 та інші.

Про монографію Йона Афлорей «Izvoarele Sucevei» професор д-р Іван Ребошанка написав цікаву, обширну статтю «Зразкове увічнення діяльності викладача сільської школи», яка була надрукована у кількох числах «Вільного слова» н-р 13-20/2011, а також і у «Curierul ucraïnean» під назвою «Blazonul dascălului onorat cu asupra de măsură», виданою також минулого року.

Отож, читачі мали можливість ознайомитись зі змістом цієї монографії та про ставлення автора щодо проблем пов'язаних головно з українським населенням – у даному випадку гуцулами місцевості.

У статті згадується і про те, що «Р.Ф. Кайндл (Raimund Friedrich Kaindl), наприклад у своїй праці «Die Huculen, ihre Leben, ihre Sitten und Volksberlieferungen», 1894) пише, що «слов'яни жили у долинах річок Молдови, Сучави, Черемоша та Прута ще з ІУ століття («Наш голос», н-р 15-16 – серпень 2011 р.). Настояю над словами «у долинах річок», бо це має окреме значення у зв'язку з тим про що я маю намір написати. Також треба нагадати і те, що проф. д-р Іван Ребошанка у своїй статті пише, що «...пан Йон Афлорей вживаними виразами, зауваженнями показує, що ця етнічна група (м.з. – гуцули) належить до українського народу, зачисляючи її до «гуцульсько-українського населення» (моє підкреслення), бо це також пов'язане зі змістом цієї статті. Згадана вище стаття пана Івана Ребошанки дуже цікава і спонукує читачів, а головно автора монографії, до «діалогу» про вже давню справу, а саме про етимологію етноніма гуцул а про це докладніше, можна буде дізнатися децю також і з цієї статті.

У цій статті я напишу децю про дві інші монографії, а саме: Vasile Diacon «Cronicile Suhei Bucovinene», Ed. Tipo Moldova, 2005 și Ion Netea, «Locuri și oameni la Frasin», Ed. Terra Design, 2010.

Для тих, хто не обізнаний із південною Буковиною з географічної точки зору, хочу спочатку децю уточнити. Суха – це назва річки, яка стікає із гір і вливається у річку Молдову

коло місцевості Фрасин недалеко від міста Гура Гуморулуй Сучавського повіту. Гірська географічна зона, де знаходиться річка Суха зі своїми протоками, розміщена між Гура Гуморулуй і Кемпудунг Молдовенеск і належить до гір, що носять загальну назву «Обчінь», у нашому випадку, «Обчіна Кіріл» – на південь від «Обчіна Маре». Найвищий верх цієї обчини є Г (Остра, коло підгірря якої знаходиться місцевість названа також Остра. По той бік обчини Кіріл, на південь від неї, тече річка Бистриця. Треба звернути увагу на те, що всі ці три назви чисто слов'янського (українського) походження. Важливіші місцевості розташовані вздовж річки Остра. Окрім одноіменної назви (Остра), ще є Плотониця, Доротея, а вздовж річок, що вливаються в Остру, знаходяться Негріляса, Джемеія і Вадул Негрілесей.

Це гірські околиці, і тут, так як і в

інших подібних околицях, проживають українці (гуцули), і тому потрібно децю написати і відносно цих двох монографій.

Спочатку – про «Cronicile Suhei Bucovinene» – автор Василе Діакон.

Щоб ліпше обізнатись із цією монографією, треба знати, що автор, на підставі церковних хронік, представляє і описує історію і життя мешканців згаданих вище місцевостей. Відомі, що давніше, у минулих століттях, все, що відбувалося, траплялося, важливі події у місцевостях, свадьби, народження і похорони, записувалися у церквах, у так званих хроніках. На Буковині було заведено ще з 1784 року, що у церквах існували реєстри цивільного стану.

У своїй передмові до цієї монографії унів. проф. д-р Йоан Попеску-Сіретяну пише що при кінці 1889 року кожна парафія одержала наказ записувати у Хронологічні реєстри (condici cronicele) згадані вище дані, але й історію місцевостей, церков та різних подій. Цим

займалися священники. Все, головно записування історичних та соціальних подій, у дуже значній мірі залежало від акуратності, об'єктивності або суб'єктивності та власних думок тих, що це записували, а серед них, на жаль, були і такі, що мали ксенофобічні погляди. Так, наприклад, відносно населення, у зв'язку з колоністами, писали що ці «прийшли до нас з міхом на спині, взуті у дерев'яних черевиках («holt-rantofi») на ногах з двоколісним візочком, якого тягли пси». Інших називали «венетиками» і «торбарями». Далі передмовник пише, що «Антропология зони була задіта так, як і вся Буковина венетиками, яких привезли австрійські власті на шкоду румунам. («Antroponimia zonei a fost afectată, ca de altfel în întreaga Bucovina, de veneticii aduși de catre autoritățile austriece în dauna românilor») – сторінка 6. Так само згадується і те, що «представляється і негативна роль відносно інтересів буковинських румунів, котру мали єпископи Данило Влахович і Євген Гакман – обидва ненавиджені віруючими, протилежно від митрополитів Сільвестру Мораріу або Аркадіє Чупиркович т.і., котрі були близькими до народу, якого пастишили» (стор.6).

В тій самій передмові він ще пише, що важливе місце у монографії автор В. Діакон приділяє відносинам румунів щодо інших етнічностей, головно між румунами і гуцулами. Має на увазі села Джемеія і Остра – місцевості, де, за його словами «знаходиться значне населення гуцулів» (стор. 6).

Зрозуміла річ, що не була легкою робота філолога В. Діакона зібрати відповідний матеріал і написати цю двотомну монографію. У своїм вступнім слові сам автор В. Діакон каже, що для цього він переглянув всі можливі хроніки (бо деякі були знищені під час обидвох світових воєн або після встановлення комуністичної влади) із буковинських парафій тих місцевостей, котрі він мав на увазі. Послугував також і розними статтями, які були надруковані у різних журналах, газетах та календарях тих часів: «Glasul Bucovinei», Cernăuți, «Foiaia poporului», «Viitorul» – Cernăuți, а також мав на увазі і роботи, звідки часто цитував, і давніших або сучасних різних авторів, які писали на подібну тему: Raimund Daniel Werenka, Em. Grigorovitză, I. Nistor, Teodor Balan, Ioan Cocuz, G. Nimigean, Mihai Iacobeseu та інші. А знається і те, що багато із згаданих журналів і газет, а також і частина цих інших авторів, не мали приязне ставлення до українців/рутенців, або таки були ксенофобічно настроєні.

(Продовження на 11 стор.)

В ПОШУКАХ ІДЕНТИЧНОСТІ

(Продовження. Поч. в попередньому номері)

З національною свідомістю ніхто не народжується. Перші паростки свідомості дитини вкладаються сім'єю. А це залежить від свідомості батьків. Свідомість формується шляхом виховання даною сім'єю, школою, суспільством. Форматором повинні бути батько й мати. Це якщо й вони свідомі. А в школі, де здебільш викладачі не українці, тим більше цього не робиться. Церква теж цього не робить, бо в наших селах священики – румуни, а релігія в школі викладається румунською. Залишається тільки викладачеві української мови це робити, якщо він відчуває себе українцем. Якщо ні, то чого ж нам дивуватись, що наші діти по селах уже перестали розмовляти рідною мовою. Як кажуть, це повинна робити наша еліта, українська свідома інтелігенція. Де ж наша молодь, яка закінчила українське відділення в Сучавському вузі? Багато із них так і не «заразилися» українською ідеєю, бо там нічого не навчилися. А для цього треба самому бути справжнім патріотом, любити свою націю, так, щоб «заразити» наших дітей, щоб вони, ставши дорослими, в свою чергу виховували своїх дітей в цьому дусі. Не думаю, що потрібно гребувати засобами виховання. Нікому не зашкодить, якщо дітей навчити українських колядок та щедрівок, заставити послухати українські народні пісні, показати українські кінофільми, або, ще головніше, послухати твори українських класиків або побачити вистави п'єс Кропивницького, Карпенка-Карого, Франка, чи Шевченка. Тут на допомогу приходять Інтернет, де все це можна побачити. А СУР допоміг би розмножити і розіслати в українські школи компакт-диски. Чому б не заохотити дітей в збиранні фольклору в кожному селі, який майже повністю втрачений. А така збірка фольклору думаю, що пригодилася б даному викладачеві. Чому б не організувати конкурс, чи щось інше, для заохочення

збирання українських пісень учнями, або в їхньому виконанні.

В кожній школі є комп'ютери, а також Інтернет. І діти добре сприймають цю техніку. Пора привчити їх виходити на українські сайти, де можна послухати українську музику, побачити українські фільми, чи почитати дещо із української літератури.

Ми не ставимо акцент на молодь, від якого в майбутньому залежить, чи українці Буковини залишаться тими, якими були їхні предки. Тому потрібно зробити все, щоб не втратити їх. Є чутка, що все-таки закупили для Буковини мікроавтобус. Це надзвичайна і важлива подія для нас. Тоді б наші діти мали змогу під час канікул

Я – українець, повірте!

поїхати в екскурсію по країні, або в Україну поклонитися праху в Каневі нашому поетові Т. Шевченкові. Було б добре, щоб наші діти за весь шкільний цикл хоч раз побували на землі своїх предків. Чому б наші школи не браталися з чернівецькими школами, бо це дало б змогу ще й обмінюватись таборами під час канікул. Вкінці залишились би друзями, і не забували один одного, навіть, коли повзросліють. Є ризик, як це буває, було б небажано, щоб цим мікроавтобусом, замість дітей, возити кумів на різні завави

або на весілля. Справді, це можна, бо мікроавтобус сам по собі викупиться, але не під час канікул. І щоб на першому плані були діти. Але тут виникає ще одна проблема, бо для цього необхідно мати і водія. Із двох одне: або взяти за пів норми водія-пенсіонера, або людину, яка працювала б на повну норму, до того мала б права на керування автобусом, володіла б українською, була б й адміністратором, крім того, й механіком. В Сучаві є кілька водіїв-пенсіонерів, які могли би це зробити.

Де ж молодіжні організації? Якби повітове керівництво СУР придбало підсилюючу установку для різних заходів, мали б змогу у вихідні організувати зустрічі з молоддю, а перед забавною програмою виступати, або поговорити з ними на різні теми, або навіть запросити прочитати лекції на різні теми, чи просто розказати про Україну. І так щонеділі можна побути серед молоді, дізнатись про їх негаразди, а може, деякі з них вирішити. Але у нас у вихідні СУР не працює. Тож чому нам дивуватись, що наші співвітчизники цураються свого коріння. Всі домівки-осередки організацій закриті у вихідні, а в робочі дні голова тільки сидить собі в префектурі. А результати очевидні.

Недавно вийшло кілька збірок фольклору при допомозі чернівецьких друзів. Але там не дуже багато, в порівнянні з нашими можливостями. Фольклор – це усна народна творчість, художня колективна і музична творчість, творіння народу, який таким способом зберіг на протязі віків мову, пісні, створені в повсякденному житті, звичаї, культу і вірування, які, незважаючи на розвиток суспільства, науки і техніки, ще можна побачити і у нас, хоча ми дуже пізно забили в тривогу. Надіюсь, що не все втратили. Передаючи з уст в уста казку, пісню, прислів'я, приказку чи загадку, люди могли б змінювати її, додавати щось своє.

(Далі буде)

В. ДОЛІНСЬКИЙ

3 ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ ВІТАЄМО!

Ювілей – це не просто свято,
Це здобутки всіх років в житті,
Тож хай у Вас їх ще буде багато,
Щоб здійснилися задуми всі!

Щастя хай щомиті сприяє
Мати успіх, достаток й добро,
Серце радість й любов зігриває,
Друзі й рідні дарують тепло!

1. Лучію МІГОК (з дому АРДЕЛЯН, 15 липня 1963 р.) – інспектора з української мови в Сучаві, голову Жіночої організації Союзу українців Румунії, першого заступника Сучавської філії СУР. Бажаємо активній пані Міжок багато гарних успіхів на українській ниві та щоб все збулося, як задумалося!

2. Михайла Колотила (21 липня 1981 р.) – активно члена художньо-

артистичного колективу «Зоря», члена Бухарестської молодіжної організації СУР.

3. Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО (30 липня 1959 р.) – викладача музики, керівника і соліста ансамблю «Червона калина», голову Марамороської філії СУР та першого заступника голови СУР, члена Ради СУР, радника від української меншини в Марамороській префектурі.

Народився Мирослав Петрецький в мальовничому селі Верхня Рівна, Мараморощина. Початкову школу закінчив у рідному селі, слідував Сігетський педагогічний ліцей. Після Революції '89 р. поступив на Музичний факультет міста Дрогобич, Україна. Багато років працював викладачем ліцею ім. Драгоша Воде, Мараморощина.

НЕХАЙ ЖИТТЯ ПРИНОСИТЬ ЖИТТЄВОЇ НАСНАГИ, ПРОФЕСІЙНИХ УСПІХІВ, СІМЕЙНОГО ЩАСТЯ, ЗЛАГОДИ ТА ДОБРОБУТУ У ВАШІЙ ОСЕЛІ! НЕХАЙ ЗДІЙСНЯТЬСЯ УСІ ЗАПОВІТНІ МРІЇ, А БУДЬ-ЯКІ ПОВОРОТИ ДОЛІ ЗАВЖДИ ВІДКРИВАЮТЬ ЛИШЕ НОВІ ОБРІЇ МАЙБУТНІХ ПЕРСПЕКТИВ!

НА МНОГІ І БЛАГІ ЛІТА, ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

ДАВНІЙ ЗАБУТИЙ ОБЕЛІСК

(Продовження. Поч. на 9 ст.)

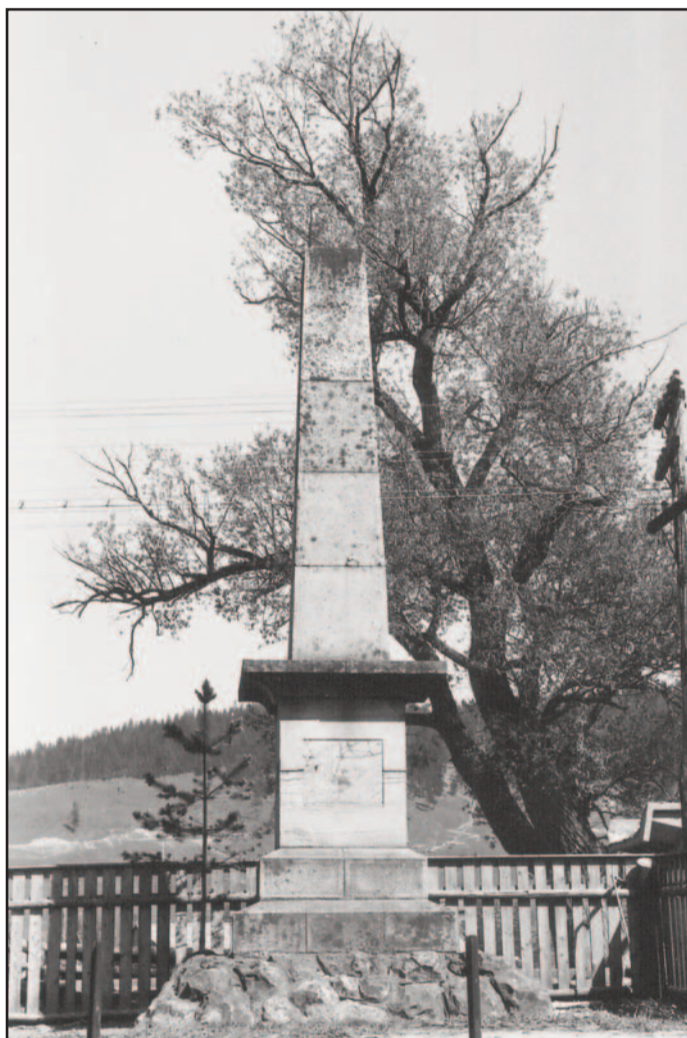
Хоч Василе Діакон старався описати/переписати все акуратно із зібраного і перегляденого матеріалу, все ж таки у його особистих коментаріях часом відчувається вплив авторів попередніх хронік й інших матеріалів. Автор старається бути об'єктивним і безстороннім, але таки у дечому помиляється, коли пише і висловлює власні думки і пояснення.

Щоб це уточнити, треба трохи докладніше переглянути цю двотомну монографію. Після того, як автор робить історичний увід і описує географічне розположення згаданих вище місцевостей у долині річки Суха, яка належить до басейну річки Молдови (гляньте на Р.Ф. Кайндль «Die Husulen»), автор описує обширно й інші відомості відносно економічного, суспільного та релігійного стану. І т.д. Він приділяє важливу увагу і розділу, який відноситься до населення. Починає з місцевістю Остра. Відносно населення – і цитує із хроніки інше, що тут знаходилися спочатку тільки кілька родин з котрих «родина Робанюк є найдавнішою» (стор.24) і що тут знаходилися румуни і рутенці, до яких пізніше прийшли і німці, але що...» *elementul român mult mai numeros a înghițit pe ruțini emigranți de peste Prut și din Galiția. Totuși se aude ici cole vorbindu-se și limba ruteană stricată»* (pag.25). Взагалі, акцент ставиться на те, що окрім румунського населення, німці і українці/рутенці, гуцули) прийшли з інших частин Австро-Угорської імперії.

У цій монографії знаходяться аж три частини спеціально приділені гуцулам: «Гуцули у долинах Сухи Буковинської» («*Huțulii pe văile Suhei Bucovinene»*) (стор.

178-198) та «Вигляди гуцульської етнографії» («*Aspecte ale etnografiei huțule»*) (стор.198-221) та «Зональний зразок гуцульської мови» («*Mostre din graiul huțulilor din zonă»*), (стор. 221-231).

Отож, видно, що те, що написано відносно гуцулів займає досить значне місце у цій монографії. Про те, що тут

написано можна б багато обговорити, але це вже тяжче, однак, про децо варто згадати і застановитись над тим, що має значення для нас.

(Далі буде)

Децо про школу села
Калинешти-Васілаке

ЇХ БУЛО ДЕСЯТЕРО...

Село Калинешти-Васілаке з громади Дарманешти з повіту Сучава – це третій верх трикутника, створений селами: Калинешти-Купаренко, Калинешти-Енаке та Калинешти-Васілаке.

...Це маленьке село, сховане між горбами, накрите лісами. Тут біля 100 хат, мало дітей, а молодь розійшлася, немов мишенята, поміж люди, поїхала на чужину, щоб заробити кілька грейцарів.

Децо про школу. Учні I-IV класів слухають уроки одночасно.

У навчальному році 2012-2012 тут було 10 (десять) учнів.

Учителька Естера Полічук запросила мене на торжество завершення навчального 2011-2012 року.

На маленькій сцені виступали малі «артисти»: декламували вірші, співали, зіграли маленьку п'єску. І – сюрприз: малюки заспівали: «Бабусині гуси» і навіть «Розпрягайте, хлопці, коні!».

Поздоровляю пані Естеру Полічук за її зусилля та успіхи!

На жаль, ця школа буде скасована, як і школа із Марицейки тому два роки. Так що в навчальному році 2012-2013 учні села будуть ходити до школи із Калинешти-Енаке.

Ось їх ім'я: Калін Гуцан, Амалія Семенюк, Раул Смокот, Ремус Табарча, Даніела Гуцан, Аліс Семенюк, Даніель Зепчук, Роберт Табарча, Василь Данила, Емануель Ткачук.

Як це можна оцінювати? Закрили ще одну школу?!

На жаль, таких шкіл вже дуже багато...

Микола КУРИЛЮК

Ще одна монографія...

(Закінчення. Поч. на 6 стор.)

Сумарно представлена також народна архітектура. Окрім зображення-фото сторічної однокімнатної хатки, дуже цікавим було б виявлення типології гуцульських господарств, способу їхнього топографічного розташування, традиційних повір'їв та магічних практик, пов'язаних з вибором місця та спорудженням хати тощо. Представлення традиційного народного одягу (навіть якщо він тепер занепадає) цікаве і для науки, і для гуцульського іміджу взагалі, але цю справу ніяк не можна добре здійснити без жодної ілюстрації! Покійна Мирослава Шандро врятувала від втрати аж дві чи три скрині давньої гуцульської ноші.

Чи все те безцінне багатство безслідно пропало?

Підрозділ «*Activitatea cultural-artistică și de creație»* – це своєрідна сумарна «кардіограма» сьогоденного стану. Окрім всього вичисленого, включно і збірників місцевого фольклору (Мирослави Шандро та автора монографії), для необізнаного читача-румуна дуже цікавим могло бути виявлення автором уродженого творчого нахилу гуцулів особливо у складанні коломинок, в яких, як, може, ні в жодному іншому національному фольклорі, постійно, невідступно і всесторонньо відображається гуцульське життя зі всіма його веселими, радісними, сумними і глибоко трагічними аспектами. Творіння

цих пісень-хронік продовжується аж до наших днів.

Справжнім емблематичним увінчанням представлення Ульми є п'ятий розділ про її видатних уродженців і осілих в ній «*Oameni argoare obișnuți*», з якого дізнаємося, що з цих «забутих людьми», але благословених Всевишнім місцевостей постали і високоосвічені люди, які посіли відповідальні посади у великих містах Румунії та закордоння.

Усе охоплене Юрієм Чигою у своїй монографії вповні оправдовує Мугура Андроніка оцінити її як своєрідний сучасний «стоп-кадр, знятий (автором) для вічності». Зовсім не злонамірені зауваження про недоробки монографії – це скоріше дружні поради для покращення другого її видання, як намір про це можна розшифрувати з підзаголовка, що на першій обкладинці. Переконливою запорукою реалізації такого задуму автора і місцевої влади є уже перше видання даної праці.

ВЕЛИКА ІСТОРИЧНА ПОДІЯ В М. СІГЕТІ

В суботу, 30-го червня, в місті Сігеті відбулася велика історична подія: Високопреосвященний Архієпископ та Патріарх Румунської православної церкви Данієль, поруч з великим числом митрополитів та єпископів – членів Святого Синоду нашої православної церкви, освятили нову церкву-монастир в селі Берсані. За новим стилем в цей день припало свято Собору Св. Апостолів, яке становиться храмом цього монастиря.

Тут було чудово, прекрасно! Тут було

там у ті страшні роки сталося. Вийшов на вулицю, де вже на Патріарха чекало велике число християн з українських парафій разом із протесіями. Всі співали чудово так званий подвійний «Отче наш» і пісню «Діво мати преблагая». Як Блаженніший патріарх Данієль, так і всі єпископи, стали пішоходами, маючи на увазі, що для них було дуже цікаво почути церковні пісні і молитви на українській мові.

Зупинився перед церквою, де відбувся чудовий прийом, а церковний хор

патріархом Данієлом та від нього отримати благоволеніє.

Як і парох Сігетської церкви, от. Микола Лаврюк також у своєму слові приніс щире подяку Блаженнішому патріархові Данієлу, він підкресливши в своєму слові, що приїзд Блаженнішого патріарха до Сігету і залишаючи архієрейське благословеніє патріархальне в церкві Сігетській, історична подія для нашого Українського Вікаріату, залишиться записана золотими духовними буквами в наших серцях і в наших безсмертних душах.

чимало священників і тисячі християн. Того ж самого дня після обіду було заздалегідь встановлено відвідати місто Сігет, зокрема, зустріч в українській православної церкві «Воздвиження Чесного і животворящего хреста», де діє парохом радник нашого Українського Вікаріату от. Микола Лаврюк, з усіма українськими священниками, протесіями та міськими і з сусідніх сіл християнами.

Після того, як Блаженніший патріарх Данієль відвідав Меморіал жертв священників та християн, які постраждали в цій тюрмі за часів комуністичного режиму в Сігеті, де він був дуже зворушений, довідавшись про все те, що

Сігетської церкви заспівав чудові підходящі моментів пісні.

Вже будучи в церкві, Блаженнішого патріарха Данієля зустрічав з привітальним словом протоієрей Іван Піцура, як генеральний вікарій Українського Православного Вікаріату з Румунії.

Взявши слово, Блаженніший патріарх Данієль щиро подякував за цей знаменитий прийом священниками та християнами і був зачарований дуже глибоко, як побачив таке велике число християн з українських парафій, які разом з християнами та протесіями прийшли зустрітися з Блаженнішим

Багато було бажаючих послухати чудові слова та прекрасну науку від Блаженнішого патріарха Данієля, але, на жаль, його програма була дуже нагромаджена. Так що з прекрасними молитвами та церковними піснями до Господа Бога ми провели нашого Патріарха і побажали Йому всього найкращого в житті.

Всі християни та священники нашого Православного Вікаріату побажали нашому Патріархові прожити з нами на «Многії і благії літа».

Юрій АЛБІЧУК,
священик

ПИСАНКА - ШЕДЕВР УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ

Це – пам'ятник, зроблений у вигляді писанки, висота якої сягає близько 11 м. І побудований за клопотанням української діаспори в Канаді. Дозволили його здійснити за умовою, що він буде приурочений 100-річчю канадської національної поліції. Маємо інформацію, що в Ліоні, у Франції, є музей – виставка писанок, а також ікон. Це приватна колекція, якою опікується пані Марія Чумак.

– А як ви підбираєте експонати? Купуєте, чи вам їх дарують?

– Після відкриття музею в 1987 році це стало поштовхом для відродження писанкарства на інших теренах України, де почали відроджуватись школи писанкарства, при будинках школярів з'явилися майстрині, які знали ці традиції писанкових елементів і почали працювати з дітьми і самі створювати і відтворювати всю ту писанку, яка цілком умерла в українських центральних та східних землях України.

Відкриття цього приміщення, відродження цього музею стало поштовхом до того, що українська діаспора, яка у великій кількості проживає на теренах Канади і США, продовжує традицію писанкарства. Це чудові писанки Романа Ковалика, Юстини Нагірняк з США, коріння якої знаходиться в Коломиї. Знаємо

цю родину тому, що старша сестра Маруся є власним перекладачем президента США. Велику колекцію своїх писанок подарувала нам дочка відомого письменника Гната Хоткевича, який є гордістю української нації, пані Галина Хоткевич із Гренобля, що у Франції.

Писанки, які ми маємо від закордонних українців, це, звичайно, даровані. Попри те музей провадить у великій кількості експонатів і ми відстежуємо центри, в яких джерелом для митців, які, беручи за основу традиційний елемент, починають віртуозно інтерпретувати з погляду своїх мистецьких талантів. І така писанка також має місце в колекції нашого музею. Свого часу ми замовили писанки у знаменитих писанкарок в Україні, молодих, надзвичайно талановитих жінок, які не просто пишуть писанку, але науково підходять до вивчення писанкових орнаментів, глибоко знають традиції українських писанок на теренах України. Це Оксана Білоус і Зоя Стащук із Києва.

На другому поверсі ви бачили в стендах зібрані писанки, які вони відтворили, працюючи в колекціях різних музеїв України. Таким чином, ми повернули із забуття з 18 – 19 ст. ту писанку, яка несла в собі величезну магічну силу оберегу, і оберегу землі, любові, урожайності, природи, сонця тощо.

– А які регіони України представлені у вашому музеї?

– Ми маємо писанку гуцульсько-покутську в найбільшій своїй кількості. Також зібрана писанка лемківська, маємо зразки з Поділля.

Якщо говорити про області України, то тут представлені Кіровоградщина, Одещина, Житомирщина, Полтавщина, Сумщина, Київщина. До того всього тут представлені писанки із бувших земель, які відійшли до Білорусі, Польщі, а також до Росії.

– Сьогодні до Вас приїхали гості з Румунії, з Південної Буковини, щоб організувати виставку писанок і подарувати дещо музею. Ви вже встигли побачити вироби наших майстринь. Ваші враження, будь ласка!

– Нам дуже приємно, що власне ця виставка, яка відбувається сьогодні в нашому музеї, зніціювана українцями Південної Буковини, Сучави, і тим паче в колекції музеї дуже мало писанок з Румунії. В минулому році передав нам від вас голова товариства Гуцульщина пан Дмитро Ватаманюк, і тому, звичайно, для нас це дуже важлива акція і вагома подія. Писанки, які представили майстрині – писанкарки із Південної Буковини, з Румунії, – вони інші, ніж писанки, які

ми маємо у своїй колекції. Тут відчувається особливість буковинського регіону, яка перегукується з вишивкою цього регіону, перегукуються з орнаментами різьби в дереві, і тому для нас вони є дуже важливими. Писанки цього регіону ще не були представлені у нашому музеї. Крім того, ми бачимо, що тут інша колористика, інша навіть техніка виконання, віск зі шкаралупи яйця не завжди знятий, він залишається там. Для нас це дуже цікаво, оскільки ми бачили таку техніку у пані Галини Хоткевич, яка так само вивчає традиції українського писанкарства на всіх теренах світу, де знаходяться українці, і тому це для нас надзвичайно важливо.

Ми дивимось, ось, жінки одягнуті в тих вишиваних сорочках і власне кольорова гама писанок є дуже гармонійна, гармонійно поєднана з кольорами вишивок тут представлених. І складається враження, ніби цей не знятий віск, який краплями чи якимись лініями лежить на поверхні яйця, створює рельєфну структуру, він перегукується з бісерними вишивками на традиційних буковинських сорочках. І це гарно і гармонійно. Для нас буковинський регіон ніколи не був різним. Він мав багато народного мистецтва, але всі вони були єдиним цілим, що складала загальне мистецтво в те коло, замкнене коло того чи іншого регіону. І це для нас дуже важливо.

– Пані Ярославо, дозвольте подякувати Вам за дане інтерв'ю, і сподіваюсь, що ця подія буде тільки початком нашої співпраці. Ми подаруємо вашому музею ще низку писанок.

– Ми Вам вдячні за такий великий подарунок, за Великодній подарунок, і надіємося, що ми своїми писаночками, які зберіг наш народ, незважаючи на ті всі перипетії, які були спрямовані на знищення нації, на знищення його мови, культури, його історії.

Ми пронесли це крихке яйце, цю писанку, крізь віки, і маємо надію, що ми нею утвердимо значимість нашої української нації перед цілим світом і долучимося до ланцюга народів цілого світу і будемо дуже важливим ланцюгом в єдиному колі народів світу. І оскільки писанка є символом життя, символом надії і любові, я думаю, що вона відіграє величезну роль між народами світу.

– Дай Боже! Спасибі Вам ще раз!

Василь ЦАПОВЕЦЬ

Павло ШОВКАЛЮК

ВУЛИЦЯ ЗА ПСАМИ ПЛАЧЕ

*Як панич не мав ще дачі
Й проживав у свого тата,
Навіть і слідів собачих
Він не бачив коло хати.*

*Аж тоді, коли підняли
Віллу родичі для сина,
Заважати скоро стали
Пси йому щоночі й днини.*

*«Гавкають, – мовляв, – так дуже
Ніччю, що дарма заспати!
Ранками ж ніяк не може
«Джіпа» через них рушати.*

*«Ліжко», там, під ним, створили
Двоє сук і два собаки. –*

*Оббігають всі щосили,
«Перевізний засіб» всякий –*

*Мотоцикл, велосипеди,
Фіри, навіть самокати –
Збоку, ззаду чи й... спереду,
Б'ються в зграї доганяти!».*

*З цими скаргами до мера
Сам панич поквапивсь рано:
«Прошу Вас я дуже щиро,
Виженіть собак негайно*

*З вулиці, де моя вілла
Виростає під час кризи».
...Скоро ж тут машина біла
Позбирала... майданезів.*

*Нині, панове, не знаю.
Чи живеться краще в дачі.
Лиш одне сам відчуваю:
Вулиця за псами плаче.*

*Та з ненавистю піднялась
Паничеві вся навпроти
Й одностайно обіцяла
Посилатись до... «Фір пфотен»,^{*}*

*Аби із «тюрми» звільнити
Чотирьох невинних друзів
І дозволити їм ЖИТИ –
В згоді з людськістю, в союзі!*

^{*} Фір пфотен = Vier Pfoten (нім. – 4 лапки), відома організація захисту тварин (псів, котів тощо).

П.С. В мера (але вже нового!), Милосердя попросили:
«Визвольте хоча одного,
Ми ж за Вас... голосували!».

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Вони – наша гордість!

БІЛІЧ ОЛЕСЯ

Олеся народилася у селі Луг над Тисою, де і закінчила восьмирічку. Була доброю ученицею.

За всі роки у неї такі премії:

I кл. – I-а

II кл. – I-а

III кл. – II-а

IV кл. – II-а

V кл. – II-а

VI кл. – II-а

VII кл. – II-а

VIII кл. – II-а.

Почавши з VII-го класу, Олеся брала участь у Олімпіаді з української мови і завоювала у VII і VIII класах відзнаки.

Після VIII класу поступила в український ліцей ім. Т. Шевченка, що в Сігеті Марамороського повіту.

Будучи ученицею IX-го класу, повертається з Олімпіади з II-им місцем.

Отримала грамоти, книжки та грошові премії. А ще: екскурсію по Трансфазгарашану.

Ліцей ім. Т. Шевченка, його керівництво, організовує екскурсію у Нагуєвичі і Львів.

Брала участь у Міжнародному конкурсі з української мови ім. Петра Яцика і отримала II премію.

Любить такі предмети: українську, російську та румунську мови, географію, історію, малювання.

Позакласно любить ходити в екскурсії, танцювати, співати, читати, слухати музику, допомагати по господарству, а по інтернету шукає те, що їй цікавить для школи, а з географії – книжки із запитаннями.

Бажає успішно закінчити ліцей, «взяти» бакалавреат і поступити на факультет географії або права.

Бажаю їй успіхів і сповнення всіх мрій і задумів!

Марія ЧУБІКА

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО...

◆ В Америці росте дерево, яке називають «дерев'яна корова». Коли його надізнати, то з нього починає витікати біла рідина, яка не поступається ні поживними якостями, ні смаком справжньому коров'ячому молоку!

◆ «Живим фонтаном» називають дощове дерево, яке росте на острові Цейлон. У спеку воно рясно ронить додолу прозорі краплі води.

◆ У західній тропічній Африці (Гана, Сьєрра-Леоне, Берез Слонової Кістки) росте дерево, яке вмє множити і складати. У нього дуже складна назва – *Schumanniphyton problematicum* (*problematicum* – «задачного»). Воно належить до сімейства маренових. Дерево знає правила арифметики. Кількість листя на дереві (N) можна обчислити за формулою: $N=12Y+4$. Буква (y) означає вік дерева в роках.

***

◆ Перші закони про охорону природи з'явилися у Стародавньому Вавилоні ще за два тисячоліття до нашої ери. На кам'яній брилі було викарбовано: суворе покарання чекає того, хто знищить дерево.

А 1966 р. побачила світ Міжнародна Червона книга, яка говорить про те, що кожна країна несе моральну відповідальність перед людством за збереження скарбів своєї природи. Це сигнал тривоги, занепокоєння над тими видами рослин, які перебувають під загрозою зникнення).

Павло ТИЧИНА

Україно моя, моя любя Вкраїно...

Україно моя, моя любя Вкраїно,
Чим я втішу тебе, чим тебе заспокою? –
Чи про все те розкажу, як тебе я люблю,
А чи піснею горе твоє я присплю,
Чи слізьми розіллюсь, мов сирітська дитина, –
Чим тебе заспокою я – бідна людина, –
Скажи, моя любя Вкраїно,
Вкраїно моя!

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

У Києві: «Еwуро Fasion Kids 2012»

Напередодні Євро-2012 у Києві пройшов Міжнародний фестиваль дитячої творчості «Еwуро Fasion Kids 2012». Учасниками цього фестивалю були діти з

українськими елементами з футбольною символікою, що викликало відчуття гордості за Україну, за те, що Україна одна з організаторів Євро-2012, а Київ – столиця України – був названий

санка, з енергійним народом, з великим почуттям гумору.

Подивіться лишень на цих дітей нової генерації, яка виростає з гордістю до своєї історії, традицій з тією гордістю, яка

різних країн віком від 4 до 12 років. Маленькі моделі дефілювали на подіумі в одязі з традиційними

американською пресою, одним з найкрасивіших міст Європи 21 сторіччя», наче великодня пи-

властива лишень дитячим чистим душам.

Легендарний, ушлавлений спортсмен Сергій Бубка

Легендарний спортсмен, Олімпійський чемпіон, 35-разовий рекордсмен та 6-разовий чемпіон світу взяв участь

Сергій Бубка приділив максимум уваги кожному бажаному сфотографуватися або взяти автограф. Серед таких були зовсім маленькі глядачі.

“Для мене велика честь вде-

в естафеті олімпійського вогню.

Головний олімпієць України проніс символ Ігор вулицями Лондона. Ушлавленого українця вітали численні місцеві мешканці та представники української діаспори.

в’яте долучитися до почесної місії та взяти участь в естафеті олім-

пійського вогню. Олімпійські ігри – це грандіозне світове свято. Вірю, що воно надихне молодь до заняття фізичною культурою та спортом, долучить їх до олімпійських цінностей”, - прокоментував за підсумками естафети Сергій Бубка.

Відповідаючи на запитання, яка з естафет за всі роки стала найбільш пам’ятною, Бубка зазначив: “Кожен по-своєму незабутній. Але найбільше емоцій пережив під час естафети олімпійського вогню в Києві. Тоді, в 2004 році, напередодні Олімпійських ігор в Афінах, в столиці України зібралася величезна кількість людей, а міжнародні експерти назвали наш етап одним із найкращих в світі. Це було незабутньо”, - підкреслив відомий стрибун з жердиною.

Юрій СЕМЕНКО

Чорнороб газетярства

◆ СЕМЕНКО Юрій (*1920), журналіст і політичний діяч, родом із Кривого Рогу. З 1944 на еміграції. 1950-54 – співредактор газети «Українські вісті» (Новий Ульм) та видаваного при них місячника «Освобождение», 1957–66 — редактор «Українського селянина», лідер Селянської партії. «Енциклопедія Українознавства», стор. 2749.

ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ

(Продовження. Поч. в н-р 9-10/2012)

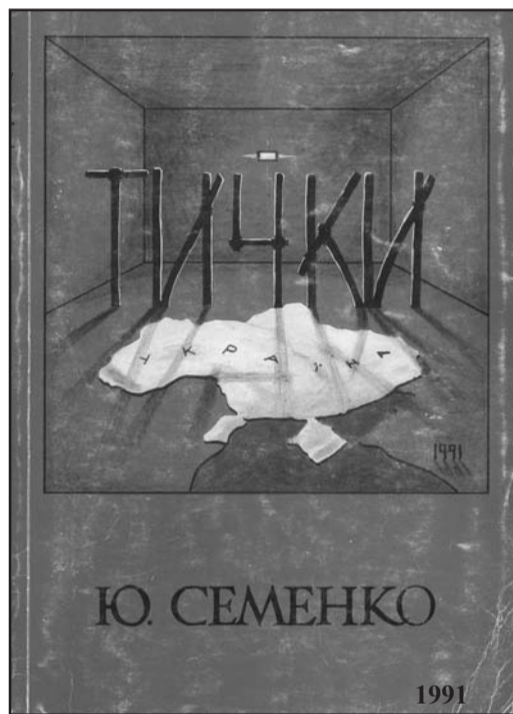
Кількість членів партії вигадана. Так УРДП дано 1200–1500 організованого юнацтва. Його журнал «Юнацька боротьба» датовано 1946–48 роками. Вийшло лише одне число журналу. СЗСУ-СП уділено «біля ста членів». Об'єктивний дослідник мусів би подати, що на установчий з'їзд згаданої партії прибуло 168 чоловік («Пам'яті В. А. Доленка», Мюнхен – 1975, стор. 195 – список їх в Українській бібліотеці ім. С. Петлюри).

Мабуть розуміючи однобічність поданого, автор перестраховується: «Це зведення партійної преси зроблено на підставі відповідних гасел «Енциклопедії Українознавства», – говорить він, ніби виправдовуючись.

1962 року в Мюнхені управа Союзу Вільної Преси видала німецькою мовою 96-сторінковий збірник, присвячений 15-річчю своєї організації, – «Fünfzehn Jahre. Verband der Freien Presse».

Союз Вільної Преси, створений за ініціативою редактора тижневої газети «Час» Р. Ільницького, що був обраний 27. 2. 47 р. на його голову, об'єднав 22 часописи емігрантів із 16-х окупованих комуністами країн. 1949 року заступником нового голови Союзу став д-р Володимир Стахів (міністер закордонних зв'язків Тимчасового управління ЗО. 6. 41), 1953 р. – Геннадій Которович, згодом (1955 р.) – генеральний секретар, видавець тижневика «Неділя» й від 1956 року співпрацівник «Українського селянина». 20. 1. 1962 року на голову Союзу Вільної Преси обрано В. Леника, що за попередніх трьох каденцій був заступником голови, а членами Української групи Ради Союзу – М. Стиранку, Ю. Семенка, М. Фран-

цуженка (стор. 13). За їхньої участі в розділах цього ювілейного збірника «Українська преса» (сторінка 50-52) та «Україна» (75-77) докладно й об'єктивно названо всі українські часописи Західної Європи й найголовніші в країнах нового поселення. Тут подано титульну

сторінку першого в Німеччині українського журналу «Самостійна Україна», видаваного 1917 року Спілкою Визволення України.

«Український селянин» зайняв почесне місце на титульній сторінці ювілейного збірника «П'ятнадцять років Союзу Вільної Преси».

На початку 60-х років International Federation of free Journalist (New York City 16, 280 Madison Avenue, Room 501), член ЮНЕСКО з дорадчим голосом, видала на крейдяному папері прекрасно оформлений альбом (без зазначення місця друку і без дати, яку визначаємо приблизно на основі титульних сторінок поданих там газет) із переліком еміграційних часописів. Під рубрикою Польща подано назви

108 польських газет, Румунія – 96 румунських, Україна – 86 українських. Але в цьому списку не названо щонайменше десять інших українських часописів: «Українське слово» (Париж), профспілковий «Український робітник», «Наше слово» (П. Феденка, Мюнхен) та зазначені в доданій нотатці «Української землі». Для повноти додамо, що за кількістю видаваних на чужині часописів після України йде Литва – 42, Чехо-Словаччина й Естонія – по 38, Угорщина – 34, Латвія – 29, Росія – 22, Албанія і Болгарія – по 12, Грузія – 5, Вірменія – 4, Білорусь, Кавказ, Карпатські рутенці, Тибет – по 1 часопису.

Ворогуючі між собою «Українські вісті» й «Український селянин», про які буде далі докладніша мова, стоять у переліку по-сусідству.

Панівні (комуністична «диктатура пролетаріату» та хитро замасковане, але скрізь відчутне насильство концернів) великодержави ворожі українству, що прагне до політичної свободи, національної незалежності й економічної самостійності. В цьому напрямку йдуть події в Україні, обходячи політичну еміграцію й громадян українського походження на чужині, яким бракує згуртованості й освіти. Запобігти все зростаючому нашому послабленню можна й слід виданням серії книг з історії. Вже маємо «Ukraine and ukrainians» І. Овечка, «Українську бібліографію» за редакцією М. Бойка й П. Пундія, історію футболу Скорця, «Українські хори» Д. Білого, «Шахи в Україні», видані за власні кошти окремими особами.

Історія української журналістики має досить тем для докторських дисертацій: Від перших альманахів проти російщення до національно-визвольної боротьби 1917 р. Українські німецькомовні видання. Преса доби УНР і наступної еміграції. Французькомовні журнали українських видавців.

(Далі буде)

(Підготував І. КОВАЧ)

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

Культурно-просвітницький часопис
Союзу українців Румунії

ВІЛЬНЕ СЛОВО

РЕДАКЦІЯ

Головний редактор – Іван КОВАЧ
Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Роман ПЕТРАШУК

*

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ
Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК
Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Бухарест, Румунія
ISSN 1223-8988

Adresa redacției: Uniunea Ucrainenilor din România
str. Radu Popescu nr. 15, Sector I, București, ROMÂNIA
Tel. 0212220748, 0212220753

Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії